

Rigsdagstidende.

1852.

Forhandlingerne paa Folkethinget.

N° 163.

Tredie Session.

50de Møde.

Tirsdagen den 6te Januar.

(Fortf.)

Naben (fortsat): Jeg kan forklare mig den ærede Rigsdagsmands Uttring, idet han sagde, at han ikke forstod Alt, hvad jeg havde sagt; af hvad han har forstaaet, kan han ikke drage sin Slutning, han maa altsaa have draget den af hvad han ikke har forstaaet. Der er dog imidlertid en Art Fæste eller et Fæsteforhold, som jeg ønsker skal vedblive, naturligtvis ikke til evig Tid, men dog saa længe, som der overhovedet er det ringeste Spor af Fæsteforhold tilbage, det vil sige, det Fæsteforhold, hvori Fæstebønderne have specielle Rettigheder, og blandt disse ere de kalkreuzhise Bønder ganske vist særdeles begunstigede. Jeg er overbevist om, at en overordentlig stor Deel af Bøndestanden vilde ikke modtage Eiendom, naar de Paagjældende sad under saadanne Fæsteforhold, at de vare sikke paa, at Landgilden og Indsættningen enten ikke nogenstunde kunde forandres, eller dog kun forandres under specielle Omstændigheder, under særdeles Tidsforhold. Naar dette imidlertid ikke kan indføres i vort Fædreland, fordi det vilde stride for meget mod Eiendomsretten, er det dog ganske vist, at det er ligesaa urigtigt at have saadanne Forhold der, hvor de existere ved lovlige Documenter og 100 Aars hjemlede Hævd. Jeg ønsker, at den Lov, hvormed der har været talt saa meget, men som endnu ikke er kommen, angaaende Fæsteforholdet maa komme til at gjælde for det hele Land, men naturligvis ikkun, hvis jeg finder, at den er retfærdig og god. Jeg har hele Tiden haft den Tanke, at, hvis den ikke kan komme til at gjælde for de private Godser, den dog kan blive gjældende for alle

de offentlige Stiftelser hele Landet rundt, og paa den Maade efterhaanden vinde frivillig Indpas paa de private Fæsteforhold, idet der i alt Fald derved kan opnaaes, at vi ikke behøve at besætte os med — jeg veed ikke, hvad jeg skal kalde det — dette Districtslovgiveri, hvorved vi ikke appasse Lovene efter de factiske Forhold, men efter som en eller anden Landsdeel hændelsesviis staaer under et eller andet Ministerium. Naar den ærede Rigsdagsmand, ved hvis Side jeg har den Ære at sidde, har yttret, at der ikke var gjort saa meget Būd paa Testamenter, som der var bleven yttret, maa jeg tilstaae, at jeg ikke kan indsee, at han har Ret deri; Testamentet er vel for en stor Deel holdt vedlige, men det er ikke nok. Den ene Deel har man ikke ændret, imedens den anden dog er forbeholdt, men efter min Mening er det aldeles ligegyldigt for den intensive Retfærdighed, enten man uretteligen udskletter en Loddeel af et Testament, eller man kaster det hele Papiir i Ilden. Jeg troer ikke, at Nogen af de kalkreuzhise Fæstere eller Arvefæstere, hvad man nu vil kalde dem, vilde lade sig stille til Rette, naar deres Gaarde efter Forældrenes Død blive solgte ved Auction, og man da vilde give den Trøst, idet man siger: „J skulle ikke bryde Eder derom; thi det Dvrigte, som Testamentet indeholder, men som forøvrigt ikke vedkommer Eder, skal nok blive overholdt.“

Ordføreren: Der er faldet enkelte Uttringer, som foranledige mig til at sige et Par Ord. Det har stedse, dengang jeg havde den Ære at være i Ministeriet, været min personlige Overbeviisning, at det var det Duffelligste, at en yderligere Udbredelse af Selveiendom her i Landet kunde skee ved en gjensidig Imødekommelse af vedkommende Parter, og denne Anskuelse deektes, saavidt jeg veed, af det hele